ЧЕРКАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ФАХОВИЙ БІЗНЕС-КОЛЕДЖ РІК ЗАСНУВАННЯ - 1966

Відділення економіки, обліку та фінансів

ЦК менеджменту та маркетингу

СИЛАБУС

Базова інформація про дисципліну	
Назва дисципліни	**ВК7** **Тренінг з економіки** **Training in Economics**
Рівень фахової передвищої освіти	Фаховий молодший бакалавр
Галузь знань	05 «Соціальні та поведінкові науки»
Спеціальність	051 «Економіка»
Освітня програма	Економіка
Семестр	5 семестр (3 курс, 9 кл.)
Курс	3 (на базі базової середньої освіти)
Анотація курсу	*Метою* дисципліни є закріплення, поглиблення та практичне застосування теоретичних знань, отриманих під час вивчення дисциплін економіка і фінанси підприємства, економіка та організація торгівлі, бухгалтерський облік, цінова політика та ціноутворення та інших дисциплін економічного спрямування, а також формування практичних навичок економічного та фінансового аналізу господарської діяльності підприємства. *Основними завданнями* є набуття практичних навичок роботи економіста-аналітика: опрацювання та систематизація даних реальної звітності підприємства; проведення фінансового й економічного аналізу, оцінювання його майнового та фінансового стану, доходів, витрат, прибутку, рентабельності, ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості, визначення тенденцій і факторів зміни показників, виявлення проблем та резервів підвищення ефективності діяльності підприємства, формування обґрунтованих аналітичних висновків. *Предметом* дисципліни є фінансового-господарська діяльність виробничого підприємства.
Сторінка курсу в MOODLE	http://78.137.2.119:2929/course/view.php?id=152
Мова викладання	українська
Лектор курсу	викладач, спеціаліст вищої категорії Цибань Анжела Олександрівна канали комунікації: СДН «Moodle»: повідомлення в чаті E-mail: angelitka.z@gmail.com
Місце дисципліни в освітній програмі	
Освітньо-професійна програма	http://csbc.edu.ua/documents/otdel/moop124_e.pdf

Перелік загальних компетентностей (ЗК)	ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК 5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 7. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
Перелік спеціальних компетентностей (СК)	СК 3. Здатність на основі типової методики і знань, розраховувати економічні і соціально-економічні показники господарюючих суб'єктів. СК 4. Здатність проводити економічний аналіз функціонування та розвитку суб’єктів господарювання. СК 6. Здатність вирішувати професійні завдання з організації діяльності окремих підрозділів суб’єктів господарювання. СК 10. Здатність самостійно виявляти проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення при аналізі конкретних ситуацій економічного характеру. СК 11. Здатність відповідно до поставлених завдань обирати відповідний інструментарій для аналізу соціально-економічних явищ. СК 12. Здатність до використання знань фундаментальних розділів математики при розв'язуванні задач економічного змісту.
Перелік програмних результатів навчання	РН 2. Володіти державною та іноземною мовами у професійній діяльності. РН 3. Здійснювати пошук, збирання, оброблення та аналізування інформації у професійній діяльності. РН 4. Застосовувати всебічні спеціалізовані емпіричні та теоретичні знання для розв’язання практичних ситуацій. РН 5. Використовувати сучасні інформаційні і комунікаційні технології для розв’язання професійних завдань. РН 7. Володіти економічною термінологією, оперувати категоріями, поняттями предметної області соціально-економічних систем різного рівня. РН 9. Розв’язувати типові спеціалізовані задачі в професійній діяльності. РН 10. Аналізувати результати діяльності суб’єктів господарювання для визначення напрямів їх удосконалення. ПРН 16. Використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології для проведення аналітичних досліджень, підготовки та представлення звітів. ПРН 17. Застосовувати математичний апарат для дослідження економічних явищ та інтерпретувати отримані результати, оцінювати похибку обчислень.

Опис дисципліни	
Структура навантаження на студента	Загальна кількість годин – 180 Кількість кредитів – 6 Кількість лекційних годин – 0 Кількість практичних занять – 60 Кількість годин для самостійної роботи студентів – 120 Форма підсумкового контролю – диференційний залік
Методи навчання	Вербальні методи (пояснення, дискусія, бесіда); наочні методи (презентація, ілюстрація, проведення самостійних спостережень); практичні методи (розв'язування практичних завдань та ін.); інтерактивні методи кооперованого та колективно-групового навчання (робота в групах, робота в парах); кейс-метод (вирішення ситуацій, проблемних завдань); інші методи у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані).
Зміст дисципліни	
Тема 1. Загальна оцінка фінансового стану підприємства	Ознайомлення з основними джерелами інформації для аналізу фінансового стану. Загальна оцінка фінансового стану підприємства. Аналіз динаміки валюти балансу фірми. Написання аналітичних висновків на основі проведених розрахунків.
Тема 2. Аналіз агрегованого балансу підприємства	Визначення структури активів і пасивів агрегованого балансу. Розрахунок показників динаміки активів і пасивів агрегованого балансу. Аналіз структурної динаміки активів та пасивів підприємства. Побудова діаграм на основі проведених розрахунків. Написання аналітичних висновків на основі проведених розрахунків.
Тема 3. Аналіз структури оборотних на необоротних активів підприємства	Розрахунок показників структури оборотних та необоротних активів підприємства. Аналіз структури активів підприємства. Аналіз структури оборотних активів. Аналіз структури необоротних активів. Побудова діаграм на основі проведених розрахунків. Написання аналітичних висновків на основі проведених розрахунків.
Тема 4. Аналіз дебіторської заборгованості підприємства	Оцінка складу та структури дебіторської заборгованості підприємства. Аналіз відносних показників дебіторської заборгованості. Розрахунок показників майнового стану. Аналіз майнового стану фірми. Побудова діаграм на основі проведених розрахунків. Написання аналітичних висновків на основі проведених розрахунків.
Тема 5. Аналіз відносних показників майнового стану підприємства	Визначення показників майнового стану. Аналіз майнового стану фірми. Побудова діаграм на основі проведених розрахунків. Написання аналітичних висновків на основі проведених розрахунків.
Тема 6. Аналіз структури пасивів та власного капіталу підприємства	Аналіз структурної динаміки пасивів підприємства. Аналіз структури власного капіталу підприємства. Побудова діаграм на основі проведених розрахунків. Написання аналітичних висновків на основі проведених розрахунків.

Тема 7. Аналіз кредиторської заборгованості	Аналіз структури позичених коштів підприємства. Аналіз складу і структури кредиторської заборгованості підприємства. Порівняльний аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості. Побудова діаграм на основі проведених розрахунків. Написання аналітичних висновків на основі проведених розрахунків.
Тема 8. Аналіз фінансової стійкості підприємства	Аналіз абсолютних показників фінансової стійкості підприємства. Аналіз відносних показників фінансової стійкості підприємства. Оцінка фінансової стійкості з позицій витрат, пов'язаних з зовнішніми джерелами фінансування. Оцінка фінансової стійкості за критерієм стабільності джерел покриття запасів. Написання аналітичних висновків на основі проведених розрахунків.
Тема 9. Аналіз ліквідності балансу підприємства	Проведення розподілу активів підприємства за ознакою ліквідності. Проведення розподілу пасивів підприємства за ознакою терміновості погашення. Аналіз ліквідності балансу підприємства. Визначення узагальнюючого показника ліквідності балансу. Побудова діаграм на основі проведених розрахунків. Написання аналітичних висновків на основі проведених розрахунків.
Тема 10. Оцінка платоспроможності підприємства	Розрахунок відносних показників ліквідності. Визначення показників платоспроможності підприємства. Аналіз відносних показників ліквідності та платоспроможності підприємства. Визначення типу ліквідності та платоспроможності підприємства. Побудова діаграм на основі проведених розрахунків. Написання аналітичних висновків на основі проведених розрахунків.
Тема 11. Аналіз грошових потоків підприємства	Аналіз динаміки обсягу та структури вихідного грошового потоку. Аналіз динаміки обсягу та структури чистого грошового потоку. Оцінка рівня збалансованості та рівномірності формування грошових потоків підприємства. Написання аналітичних висновків на основі проведених розрахунків.
Тема 12. Аналіз ділової та ринкової активності підприємства	Аналіз динаміки загальних показників господарської діяльності підприємства. Перевірка виконання золотого правила економіки. Аналіз ефективності використання ресурсів підприємства фірми. Побудова діаграм на основі проведених розрахунків. Написання аналітичних висновків на основі проведених розрахунків.
Тема 13. Діагностика ймовірності банкрутства	Розрахунок окремих параметрів Z-показника. Оцінка ймовірності банкрутства на основі Z-рахунку Альтмана. Аналіз ймовірності банкрутства підприємства за моделлю Ліса. Побудова діаграм на основі проведених розрахунків. Написання аналітичних висновків на основі проведених розрахунків.
Тема 14. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства	Оцінка фінансового стану методом суми місць та відстаней. Комплексне рейтингове оцінювання у порівнянні з умовним еталоном суб'єктом господарювання. Написання аналітичних висновків на основі проведених розрахунків.

Політика дисципліни	
Політика відвідування	Регулярне відвідування всіх видів занять, своєчасність виконання самостійної роботи. За об'єктивних причин студент може отримати індивідуальний графік навчання за погодженням із керівником курсу, завідувачем ЦК та завідувачем відділення.
Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.
Академічна доброчесність	У випадку недотримання політики академічної доброчесності (плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво) передбачено повторне проходження оцінювання.
Використання ШІ	Використання ШІ під час виконання завдань регламентується Політикою «Використання ШІ в освітньому процесі ЧДБК» Завдання мають маркування регламенту використання ШІ.
Підсумковий контроль	Диференційний залік у кінці семестру за результатами поточної успішності (у формі підсумкового модульного контролю)

Система оцінювання

Система оцінювання підсумкової успішності студентів поділяється на **поточний контроль** та **семестровий контроль**.

Поточний контроль здійснюється протягом семестру і охоплює всі види аудиторної роботи (практичні, семінарські заняття) та виконання індивідуальних завдань. Максимальна кількість балів, яку студент може набрати за цей вид контролю, становить 100.

Підсумковий контроль

Відбуватися у формі диференційного заліку (у формі підсумкового модульного контролю)

Розрахунок підсумкової оцінки

Для предметів із заліком: Підсумкова оцінка базується виключно на балах, накопичених протягом семестру (**S**). Ваговий коефіцієнт у цьому випадку становить **1**.

Формула: O=S×1

Види навчальної роботи	Загальна кількість балів
Виконання практичних завдань на семінарських заняттях (14 х 4 бали)	54
Модульні контрольні роботи (2 х 7 балів)	14
Індивідуальна самостійна робота (презентація)	15
Індивідуальна самостійна робота (розрахункова робота)	15
Разом	**100**

Критерії оцінювання для кожного виду навчальної роботи

Критерії оцінювання практичних робіт

4 бали – робота виконана самостійно і в повному обсязі, усі завдання реалізовані відповідно до методичних вимог, розрахунки проведені правильно із застосуванням коректних формул і методик, таблиці та діаграми побудовані коректно й наочно відображають результати, висновки змістовні та обґрунтовані, мають аналітичну цінність, відображають проблематику діяльності підприємства й причинно-наслідкові зв'язки.

3 бали – робота виконана самостійно і майже в повному обсязі, у розрахунках допущено окремі несуттєві помилки, формули та методики застосовані правильно, таблиці й діаграми

побудовані з незначними недоліками, аналітичні висновки наявні та логічні, але частково поверхові й недостатньо глибокі.

2 бали – робота виконана частково або з суттєвими помилками, завдання реалізовані неповністю, частина розрахунків некоректна через неправильне застосування формул чи методик, таблиці та діаграми подані вибірково або оформлені з порушеннями, висновки короткі, описові, без достатньої аналітичної цінності й без відображення причинно-наслідкових зв'язків.

1 бал – робота виконана несамостійно або в мінімальному обсязі, завдання здебільшого не реалізовані, розрахунки відсутні або мають значні помилки, формули застосовані некоректно, таблиці та діаграми відсутні або не відповідають даним, висновки відсутні чи формальні, без аналітичної цінності.

Критерії оцінювання модульних робіт:

Модульна контрольна робота оцінюється у 7 балів і складається з комлексного практичного завдання (задачі), що охоплює всі теми модуля.

6–7 балів – завдання виконано повністю; усі розрахунки показників проведено правильно за поданими формулами; аналітична таблиця заповнена, включно з показниками динаміки; висновки чітко сформульовані, містять логічний аналіз результатів і оцінку діяльності підприємства за аналізований період; робота структурована, оформлення відповідає вимогам, відсутні суттєві помилки.

4–5 балів (достатній рівень) – завдання виконано в основному; більшість розрахунків правильна, але є окремі неточності у формулах або проміжних обчисленнях; аналітична таблиця заповнена, проте можливі окремі пропуски або дрібні помилки в показниках; висновки сформульовані, але частково поверхові або не повністю пов'язані з розрахунками; оформлення здебільшого відповідає вимогам.

2–3 бали (задовільний рівень) – завдання виконано частково; значна частина розрахунків містить помилки або відсутня; аналітична таблиця заповнена неповністю, показники динаміки подані уривчасто; висновки короткі, фрагментарні або не підкріплені результатами; структура роботи має недоліки, є численні помилки в оформленні.

0–1 бал (низький рівень) – завдання практично не виконано: відсутні основні розрахунки або аналітична таблиця; показники динаміки не розраховані; висновки відсутні або не відповідають змісту; робота неструктурована, оформлення не відповідає вимогам.

Критерії оцінювання індивідуальних робіт (розрахункової роботи):

13–15 балів – робота подана вчасно, виконана у повному обсязі, комплексна розрахункова задача розв'язана правильно, розрахунки проведені послідовно й логічно з наведенням необхідних формул, студент упевнено працює з цифровими даними, обґрунтовує отримані результати та формує самостійні висновки, оформлення відповідає встановленим вимогам.

9–12 балів – робота подана вчасно, комплексна розрахункова задача виконана повністю, проте є окремі помилки у розрахунках або висновках, формули застосовані правильно, розрахунки загалом логічні та послідовні, оформлення здебільшого відповідає вимогам, допускаються несуттєві недоліки.

5–8 балів – робота подана із затримкою або виконана частково, комплексна розрахункова задача виконана не в повному обсязі та містять грубі помилки у розрахунках, студент допускає суттєві помилки у відтворенні послідовності, логічності дій, формули наводяться частково, висновки поверхневі або відсутні, оформлення має помітні недоліки.

0–4 бали – робота виконана частково або не відповідає завданню, більша частина комплексної розрахункової задачі розв'язана неправильно, відсутня логіка і послідовність у розрахунках, формули майже не застосовуються, висновки відсутні, оформлення не відповідає вимогам, порушено терміни подання.

Критерії оцінювання індивідуальних робіт (мультимедійна презентація)

13–15 балів – зміст презентації відповідає обраній темі; тема та її ключові положення повністю розкриті; інформація подано логічно, структуровано; дотримано вимог щодо технічного і естетичного оформлення слайдів; текстова інформація доповнена малюнками, таблицями, графіками; робота є оригінальною, виконана творчо і самостійно; представлення презентації доповнено виступом студента, доповідь є зрозумілою, аргументованою, підкріплена матеріалами слайдів презентації; доповідач вільно орієнтується в темі дослідження, швидко відповідає на поставлені питання аудиторією.

9–12 балів – презентація розкриває обрану тему не в повному обсязі; наявна інформація яка опосередковано пов'язана з темою дослідження; структура роботи не витримана; деякі висновки є необгрунтованими; презентація візуально приваблива, однак слайди однотипні; слайди містять інформацію переважно у текстовій формі, кількість таблиць, графіків, рисунків невелика; робота виконана самостійно, але відсутній елемент творчості; представлення презентації доповнено виступом студента; доповідь є поверхневою, неповно представляє результати роботи; доповідач не на всі питання знаходить переконливі відповіді.

5–8 балів – презентація частково розкриває тему; більшість матеріалів не стосуються теми дослідження; інформація подана лише у текстовій формі та носить суто теоретичний характер; малюнки, таблиці, графіки, діаграми в презентації відсутні; робота не відповідає вимогам за обсягом та оформленням, важко сприймається; логіка викладення матеріалу на слайдах порушена; представлення презентації або відсутнє або доповнено виступом студента, що практично не орієнтується в темі, не може дати відповіді на питання аудиторії.

0-4 бали – тема презентації нерозкрита, оформлення не відповідає вимогам, грубо порушено терміни здачі та представлення презентації.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ТА ВМІНЬ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Бали	Зміст
90-100 відмінно	**Бездоганна підготовка в широкому контексті.** Здобувач виявляє глибокі, системні знання навчального матеріалу, вільно орієнтується в першоджерелах та додатковій літературі, демонструє творчий підхід, аналітичне мислення та здатність застосовувати набуті компетентності в нестандартних ситуаціях.
80-89 дуже добре	**Повні знання, міцні вміння.** Здобувач володіє навчальним матеріалом у повному обсязі, впевнено застосовує практичні навички, вільно виконує передбачені програмою завдання, проте припускається несуттєвих неточностей або незначних помилок при викладенні окремих питань
70-79 добре	**Хороші знання та вміння.** Здобувач грамотно та по суті викладає матеріал, демонструє достатній рівень засвоєння практичних навичок, але припускається деяких неточностей у формулюваннях або має невеликі труднощі під час самостійного виконання складних завдань.
65-69 задовільно	**Задовільні знання, стереотипні вміння.** Здобувач знає основний навчальний матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання, вирішує завдання за готовим алгоритмом (шаблоном), проте має прогалини в деталях та припускається помилок при самостійних висновках.
60-64 достатньо	**Виконання мінімальних вимог діяльності в стандартних умовах.** Здобувач демонструє засвоєння лише базового рівня матеріалу, спроможний виконувати лише найпростіші завдання в стандартних (знайомих) умовах під керівництвом викладача.
35-59 незадовільно	**Слабкі знання, відсутність вмінь.** Здобувач володіє лише фрагментарними знаннями, не здатний системно викласти матеріал чи застосувати вміння на практиці. Потрібне повторне складання (перескладання) для досягнення мінімального рівня.

1-34 незадовільно	**Необхідний повторний курс.** Здобувач демонструє повну відсутність необхідних знань та вмінь, що унеможливлює складання заборгованості без повторного вивчення навчальної дисципліни

Список рекомендованих джерел

1. Грицаєнко Г. І., Грицаєнко М. І. Аналіз господарської діяльності: навчальний посібник. Мелітополь: Люкс, 2021. 260 с.
2. Дропа Я. Б. Фінансовий аналіз: навч. Посібник. Електрон. вид. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2023. 238 с.
3. Економіка підприємства: підручник. / за заг. ред. д.е.н., проф. Л. Г. Мельника. Суми: Видавництво «Університетська книга», 2024. 874 с.
4. Єршова Н. Ю. Економічний аналіз: навч. Посібник. Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". Електрон. текст. дані. Харків, 2023. 190 с.
5. Єршова Н.Ю., Портна О.В. Аналіз господарської діяльності: теорія та практикум. Навчальний посібник. Львів, «Магнолія 2006», 2024. 309 с.
6. Магопець О. А.Шалымова Н.С., Черновол О.М. Фінансовий аналіз: навч. посіб. М-во освіти і науки України, Центральноукраїн. нац. техн. ун-т., 2-ге вид., випр. та доп. Кропивницький: ЦНТУ, 2022. 230 с.
7. Приймак С.В. Аналіз господарської діяльності. Практикум: навчальний посібник. Львів, 2022. 277 с.
8. Пушкарь І. В., Проскуріна Н. М. Аналіз господарської діяльності : навчальний посібник для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності «Облік і оподаткування» освітньо-професійної програми «Облік і аудит». Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2024. 115 с.
9. Череп А.В., Гамова О.В., Козачок І.А. Фінансовий аналіз: навчальний посібник. Київ: Кондор, 2024. 228 с.

Інтернет ресурси

1. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: https://www.rada.gov.ua
2. Офіційний сайт Державної податкової служби України. URL: https://tax.gov.ua/
3. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: https://www.kmu.gov.ua.
4. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: https://www.minfin.gov.ua